Ministerie van Financiën

> Retouradres Postbus 20201 2500 EE Den Haag

Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20017
2500 EA Den Haag

Directie Financieringen

Korte Voorhout 7
2511 CW Den Haag
Postbus 20201
2500 EE Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Ons kenmerk
2024-0000004395

Uw brief (kenmerk)

Datum 12 januari 2024
Betreft Aanbiedingsbrief toetsingskader lening TenneT

Geachte voorzitter,

Via deze brief informeer ik uw Kamer, mede namens de minister voor Klimaat en Energie, over het voornemen van het kabinet om een lening van €25 miljard ter beschikking te stellen aan TenneT. De vormgeving van de lening vindt u in het bijgevoegde toetsingskader. De incidentele suppletoire begroting van Financiën zal via een separate kamerbrief aan u worden toegezonden. De regeling treedt pas in effect na formele instemming met deze begroting door beide Kamers.

Zoals bekend heeft het kabinet onderzocht of een volledige verkoop van TenneT Duitsland aan de Duitse staat onder acceptabele voorwaarden mogelijk is. Op basis van een brede weging van verschillende factoren, zoals uiteengezet in de Kamerbrief aan de Tweede Kamer van 24 februari jl.[1] van de minister voor Klimaat en Energie en mijn voorganger, beschouwt het huidige kabinet een volledige verkoop als voorkeursscenario.

Al enige maanden vinden er intensieve onderhandelingen plaats over de verkoop van TenneT Duitsland tussen TenneT en de Nederlandse staat enerzijds en de Kredietanstalt für Wiederaufbau ("KfW") en de Duitse staat anderzijds. KfW is door de Duitse staat gemandateerd om de aandelen in TenneT Duitsland te kopen. Als aandeelhouder van TenneT is het ministerie van Financiën nauw betrokken bij deze onderhandelingen.

TenneT en KfW zijn elkaar genaderd, maar er is op dit moment nog geen overeenstemming bereikt. Het is nu niet met zekerheid te zeggen dat het tot een overeenkomst zal komen. Ondertussen moet TenneT blijven investeren om ervoor te zorgen dat de congestieproblematiek afneemt en alle huishoudens en bedrijven die een (extra) aansluiting willen deze kunnen krijgen. Dit is essentieel voor de energietransitie en voor het vestigingsklimaat.

TenneT moet in 2024 ca. € 13 miljard nieuwe financiering aantrekken voor de geplande investeringen in zowel Nederland als Duitsland. Ook moet TenneT om haar credit rating te behouden in 2024 kunnen aantonen dat zij de volgende 12

[1] Kamerstukken II, 2022-2023, 28165, nr. 386.

maanden kan voorzien in haar verwachte financieringsbehoefte.[2] Met andere woorden, TenneT moet gedurende 2024 al kunnen bewijzen dat zij ook in 2025 in haar financieringsbehoefte kan voorzien. De financieringsbehoefte van TenneT in 2025 is ca. € 12 miljard.

TenneT geeft aan dat zij deze financiering alleen zelfstandig aan zou kunnen trekken als de Nederlandse staat een deel van deze financieringsbehoefte invult door meerdere miljarden aan eigen vermogen te storten. Deze storting van eigen vermogen wordt bijna volledig veroorzaakt door de Duitse activiteiten van TenneT en zou ingepast moeten worden in de Rijksbegroting. Gezien de staat van de onderhandelingen en het eerder geformuleerde uitgangspunt dat de Nederlandse staat in beginsel niet stort voor Duitse activiteiten[3], stort het kabinet in deze situatie bij voorkeur geen kapitaal.

Het alternatief om de financieringsbehoefte in te vullen is een lening van de staat. Zonder ondersteuning van haar aandeelhouder bestaat er onder deze onzekere omstandigheden een reëel risico dat TenneT niet in staat zal zijn de benodigde financiering op te halen op de markt en als dit al zou lukken dit alleen kan doen tegen ongunstige voorwaarden. Hierdoor zou TenneT genoodzaakt zijn minder te investeren in het Duitse én Nederlandse elektriciteitsnet dan gepland. Deze investeringen zijn echter zowel in Nederland als Duitsland wettelijk verplicht. Deze situatie is onwenselijk aangezien dit niet alleen de energietransitie en de oplossing voor de congestieproblematiek zou vertragen, maar ook de onderhandelingspositie van de Nederlandse staat en TenneT zou ondergraven.

Alles afwegende ben ik daarom voornemens TenneT een lening aan te bieden voor de gehele financieringsbehoefte van 2024 en 2025 (in totaal € 25 miljard). Hierdoor is het niet nodig dat het bedrijf het komende jaar naar de reguliere obligatiemarkt voor haar financieringsbehoefte voor 2024 gaat en kan TenneT nu al aantonen dat het ook in 2025 in haar gehele financieringsbehoefte kan voorzien. TenneT houdt daarnaast nog een aantal kredietfaciliteiten aan, zodat het een buffer heeft mocht de financieringsbehoefte onverwachts stijgen. Het verstrekken van een lening is, evenals een eenmalige kapitaalstorting, geen lange termijn oplossing, maar biedt een overbrugging tot (i) de verkoop aan de Duitse staat is afgerond of (ii) bij het onverhoopt mislukken van de onderhandelingen, een andere structurele oplossing voor de financiering van TenneT is gevonden.

De lening is marktconform vormgegeven waardoor het oordeel van het ministerie van Financiën is dat de lening als een financiële transactie kwalificeert. Hiermee is de gehele lening niet relevant voor het EMU-saldo. De marktconformiteit is tevens getoetst door een onafhankelijke adviseur. De uiteindelijke definitieve beoordeling ligt bij het CBS en Eurostat. Zij beoordelen achteraf op basis van de voorschriften van het ESA2010 of er sprake is van een echte lening en/of financiële transactie. Indien zij anders oordelen, zal dit een incidenteel effect hebben op het EMU-saldo in 2024 en 2025.

Mocht er op de korte termijn een voorlopig akkoord worden bereikt tussen TenneT en KfW, dan is het de verwachting dat het alsnog meerdere maanden zal duren totdat de transactie daadwerkelijk wordt gefinaliseerd (zo zal ik

[2] TenneT moet bijvoorbeeld op 31 maart 2024 kunnen aantonen dat zij in haar financieringsbehoefte t/m 31 maart 2025 kan voorzien en op 30 juni 2024 dat zij in haar financieringsbehoefte t/m 30 juni 2025 kan voorzien, etc.

[3] Kamerstukken II, 2022-2023, 28 165, nr. 381.

bijvoorbeeld eerst nog met de Tweede Kamer van gedachten wisselen). Tot aan dat moment heeft TenneT de mogelijkheid om gebruik te maken van deze leningfaciliteit. Na afronding van de transactie zal TenneT niet meer de mogelijkheid hebben om additioneel te lenen via deze lening. De staat heeft met TenneT ook afspraken gemaakt over het terugbetalen van de lening in een dergelijk scenario. Of TenneT het volledige geleende bedrag in een keer zal kunnen terugbetalen bij een verkoop van TenneT Duitsland is afhankelijk van een aantal factoren, waaronder de timing van de transactie en uiteindelijke netto-opbrengst van de verkoop. De verwachting is dat TenneT in staat zal zijn in ieder geval een substantieel deel van de lening terug te betalen direct na een verkoop van TenneT Duitsland. Een eventueel restant zal TenneT vervolgens terugbetalen conform de voorwaarden van de lening zoals beschreven in dit toetsingskader.

Zoals bekend is een van de belangrijkste redenen voor het kabinet om een volledige verkoop van TenneT Duitsland aan de Duitse staat te realiseren, dat dit een structurele oplossing biedt voor de kapitaalbehoefte van TenneT Duitsland. Om die reden blijf ik dan ook inzetten op het realiseren van de transactie. De Nederlandse staat is dan niet meer blootgesteld aan de risico's van de Duitse activiteiten. Als aandeelhouder van TenneT Holding blijf ik tot het moment van verkoop nauw betrokken bij zowel TenneT Nederland als TenneT Duitsland.

De minister voor Klimaat en Energie en ik verzoeken beide Kamers om voor 1 maart 2024 goedkeuring te verlenen voor de lening. Hierdoor heeft TenneT tijdig zekerheid over haar financiering voor 2024 en kan zij doorgaan met de uitvoering van haar investeringsprogramma. Daarnaast voorkomt dit dat TenneT relatief dure financiering moet aantrekken om de periode tot inwerkingtreding van de lening te overbruggen.

Hoogachtend,

de minister van Financiën,

S.P.R.A. van Weyenberg